

Huvudman

SÖDERKÖPINGS KOMMUN
kommun@soderkoping.se

Beslut

Datum 2025-10-03
Dnr SI 2025:546
Sida 1 (10)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ramunderskolan i Söderköpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 24 mars 2025

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap.11 § skollagen (2010:800) Söderköpings kommun en anmärkning avseende brister rörande elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Söderköpings kommun ska senast den **5 december 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser elevers medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling, agera samt anmäla vid förekomst av kränkande behandling samt skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:546) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren och hösten år 2025 genomfört en tillsyn av grundskolan Ramunderskolan i Söderköpings kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande området trygghet och studiero.

Skolinspektionen har den 24 mars 2025 beslutat att förelägga Söderköpings kommun att senast den 18 juni 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister

rörande elevers medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling, agera samt anmäla vid förekomst av kränkande behandling, elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Söderköpings kommun har den 6 juni 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har därefter, den 17 september 2025, genomfört ett oanmält besök på skolenheten. I samband med besöket genomfördes en intervju med rektorn samt fyra lektionsobservationer. Söderköpings kommun har den 29 september 2025 inkommit med synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning samt med kompletterande information efter begäran från Skolinspektionen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Söderköpings kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Elevs användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 24 mars 2025 att skolenheten inte följer skollagens bestämmelser gällande elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Utredningen visade att det förekom att elever använde mobiltelefoner och skoldatorer under lektioner till annat än enligt lärarens instruktioner.

Enligt Skolinspektionens föreläggande skulle huvudmannen se till att, vid minst ett tillfälle innan den 15 maj 2025, klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt

lärarens instruktioner, såvida de inte utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller att det finns särskilda skäl. Huvudmannen skulle dokumentera hur och när informationen förmedlats samt inkomma med denna dokumentation till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn vid två tillfällen, på arbetsplatsmöte i april respektive maj 2025, informerat all personal om deras skyldighet att följa skollagen, avseende att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Av intervjuer med lärare och rektorn under Skolinspektionens oanmälda besök framgår att elever och personal följer skolenhetens för detta läsårs nya regel om en "mobilmfri skoldag". Eleverna lämnar vid skoldagens början in sina mobiltelefoner, som hålls inlåsta till skoldagens slut då de lämnas tillbaka till eleverna. Skolinspektionens utredare noterade ingen otillåten användning av mobiltelefoner under någon av de lektioner som observerades vid tillsynsbesöket. Vidare kunde utredarna vid tre av fyra observerade lektioner inte se annat än att elever använde datorer enligt lärarens instruktioner. Vid en av dessa tre lektioner noterades att en elev började spela dataspel, men att eleven upphörde med detta efter att ha fått en tillsägelse av läraren. Enligt yttrandet från huvudmannen har skolenheten i samarbete med förvaltningen under hösten börjat använda digitala verktyg samt en programvara (LanSchool), som möjliggör för läraren att se och styra vad eleverna i klassrummet arbetar med på datorn.

Av en av lektionsobservationerna samt av intervjuer med lärare framgår dock att det förekommer att elever använder skoldatorer i undervisningen på ett sätt som inte är i enlighet med lärarens instruktioner. Under en lektion observerades fyra elever som, någon gång eller upprepat under större delen av lektionen, använde sin skoldator på ett sätt som inte var i enlighet med lärarens instruktioner. Läraren uppmanade inte dessa elever att sluta med beteendet. Läraren uppgav efter lektionen att hen är medveten om att flera elever i klassen använder skoldatorerna på ett otillåtet sätt, men att läraren medan hen hjälper elever vid deras platser inte kan se allt som övriga elever gör på sina skoldatorer. Läraren uppgav vidare att det visserligen finns elever i klassen som har dokumenterade behov av dator som ett stöd vid läsning och skrivning av längre texter, men att det inte finns någon elev i klassen som har rätt att använda skoldatorn till annat än enligt lärarens anvisningar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. skollagen. (Prop. 2021/22 :160 s. 230)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens bedömer att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav avseende att datorer vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner. Tillsynen visar att det förekommer att elever på lektioner använder sina skoldatorer till annat än skolarbete utan att lärare gett instruktion om detta. Tillsynen visar också att lärare inte alltid agerar när elever under lektioner använder datorer till annat än skolarbete.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning, vid mindre allvarliga

överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Söderköpings kommuns verksamhet vid Ramunderskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner. Skolinspektionens utredning visar att det förekommer att elever använder skoldatorer till andra aktiviteter än skolarbete i undervisningen, utan att läraren gett instruktioner om detta, samt att det förekommer att lärare underlåter att agera när detta sker. Vid tre av fyra lektionsobservationer vid Skolinspektionens oanmälda besök noterades dock ingen otillåten användning av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning, med undantag för vid ett tillfälle då läraren dock snabbt agerade så att den otillåtna användningen upphörde. Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn vid ett par arbetsplatsträffar informerat all personal om skollagens regler gällande användning av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen. Vid Skolinspektionens oanmälda besök uppgav lärare och rektorn att personalen är medveten om vad som gäller avseende användning av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen, samt att det råder en samsyn om att agera när otillåten användning förekommer. Vidare framgick av lektionsobservationer samt intervju med rektorn och lärare att mobiltelefoner inte används otillåtet av eleverna under lektionstid. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Söderköpings kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Elevers medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 24 mars 2025 att skolenheten inte följer skollagens bestämmelser gällande elevers medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling. Utredningen visade att skolenhetens plan mot kränkande behandling inte upprättats, följts upp och setts över under medverkan av eleverna.

Enligt Skolinspektionens föreläggande skulle huvudmannen se till att planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna. Av huvudmannens redovisning av åtgärder skulle det framgå en beskrivning av hur eleverna medverkat vid upprättandet, uppföljningen och översynen av planen mot kränkande behandling.

Av huvudmannens redovisning och kompletterande svar på Skolinspektionens frågor samt av intervju med rektorn framgår att det mellan mars och juni 2025 har genomförts åtgärder i syfte att främja elevernas medverkan i arbetet med att upprätta, följa upp och se över planen mot kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling, har diskuterats med eleverna under klassråd och elevråd. Eleverna har vid dessa tillfällen gjorts delaktiga i att, dels se över och följa upp föregående års plan mot kränkande behandling, dels komma med förslag på förändringar till den nya planen mot kränkande behandling.

Vidare framgår av huvudmannens redovisning och kompletterande svar på Skolinspektionens frågor att biträdande rektor tillsammans med den så kallade elevrådsstyrelsen och Amigos-gruppen, skolans kamratstödjare, sammanställt elevernas synpunkter och utifrån dessa upprättat den nya planen mot kränkande behandling. Åtgärder, som lagts till sedan föregående års plan och som härrör från elevernas önskemål, är enligt kompletteringen bland annat tydligare ledarskap från lärare i klassrummen, mer personal i korridorerna samt inköp av utrustning och material till rastaktiviteter.

Rättslig reglering

Av förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Agera samt anmäla vid förekomst av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 24 mars 2025 att skolenheten inte följer skollagens bestämmelser gällande personalens skyldighet att agera samt anmäla vid förekomst av kränkande behandling. Utredningen visade att personalen inte alltid agerade när en elev utsatts för kränkande behandling. Vidare visade tillsynen att all personal inte alltid anmälde till

rektorn när de fått kännedom om att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling.

Enligt Skolinspektionens föreläggande skulle huvudmannen se till att, vid minst ett tillfälle innan den 15 maj 2025, klargöra skyldigheten för all skolpersonal att när en elev blir utsatt för kränkande behandling agera genom att vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet. Huvudmannen skulle dokumentera hur och när informationen förmedlats samt inkomma med denna dokumentation till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Vidare skulle huvudmannen se till att, vid minst ett tillfälle innan den 15 maj 2025, klargöra skyldigheten för all skolpersonal att vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen skulle dokumentera hur och när informationen förmedlats samt inkomma med denna dokumentation till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Slutligen skulle huvudmannen se till att all personal, som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, anmäler detta till rektorn. Rektorn skulle dokumentera hur många anmälningar om kränkande behandling som inkommit under perioden 15 februari 2025 - 15 maj 2025. Huvudmannen skulle inkomma med denna dokumentation till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Av huvudmannens redovisning samt intervju med rektorn framgår att skolenheten, vid flera arbetsplatsträffar under vårterminen 2025, informerat all personal om deras skyldighet att agera vid och anmäla förekomst av kränkande behandling. En del av detta arbete har bestått i att repetera skolenhetens rutin för att anmäla kränkningar. Vidare framgår av intervju med rektorn att skolledningen anser sig ha varit tydlig gentemot personalen gällande skyldigheten att anmäla, så snart någon fått kännedom om att en elev *anser sig* ha blivit utsatt för kränkande behandling, det vill säga att det är den utsatte elevens upplevelse som är avgörande. Rektorn uppger att skolenheten sett till att all nyanställd personal har en utsedd och mer erfaren kollega som stöd under första året på skolan, i syfte att säkerställa att all personal vet vad som gäller rörande att agera och anmäla vid förekomst av kränkande behandling samt hur rutinerna ser ut på skolenheten.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga

rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 a §§ skollagen)

Av skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 7 - 23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen)

Av läroplanen för grundskolan framgår att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. (Lgr 22, 2.1 Normer och värden)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Söderköpings kommuns verksamhet vid Ramunderskolan bryter mot gällande bestämmelser angående skyldigheten att agera vid och anmäla fall av kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 24 mars 2025 att skolenheten inte följer skollagens bestämmelser gällande skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Utredningen visade att det vare sig i skolenhetens klassrumsrutiner, eller i någon annan skriftlig rutin, framgick hur hanteringen av omhändertagandet av mobiltelefonerna skulle gå till, hur de skulle samlas in och förvaras på ett betryggande sätt eller hur de skulle återlämnas till rätt person. Skolenhetens rutiner kunde därför inte anses uppfylla författningarnas krav.

Enligt Skolinspektionens föreläggande skulle huvudmannen se till att upprätta skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning på skolenheten. Rutinerna skulle beslutas av rektorn. Huvudmannen skulle inkomma med dokumentation avseende rutinerna till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Av huvudmannens redovisning framgår att det finns skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, vilka beslutats av rektorn. Av de skriftliga rutinerna framgår bland annat att skolenheten tillämpar så kallad "mobilfri skoldag", vilket innebär att eleverna vid skoldagens första lektion ska lämna in sina mobiltelefoner, vilka låses in av schemalagd personal i ett gemensamt så kallat telefonförvaringsrum, för att lämnas tillbaka till eleverna av schemalagd personal i samband med skoldagens sista lektion. Vidare framgår av de skriftliga rutinerna att annan elektronisk utrustning, såsom skoldatorer, vid undervisning endast får användas enligt lärares instruktioner. Om personal på grund av regelbrott omhändertagit sådan elektronisk kommunikationsutrustning, ska denna förvaras hos rektor, där vårdnadshavaren kan hämta ut den. Rektorn uppger att delar av rutinen för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning framgår av skolans ordningsregler, vilka förmedlas till elever i samtliga klasser av mentorerna.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det vid varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Det framgår vidare av förarbetena till skollagen att det är skolans ansvar att förvara omhändertagna föremål på ett säkert sätt till dess att de lämnas tillbaka. Av rutinerna bör bland annat framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, till exempel hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. (Prop. 2021/22:160 s. 230)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Alexander Aleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Alexander Aleryd

X Karin Sundin

Föredragande
Signerat av: Karin Sundin